

Андрій ДЕМЕШЧУК,

orcid.org/0009-0006-4043-3769

доцент кафедри хореографічних та мистецьких дисциплін
 Коледжу хореографічного мистецтва «Київська муніципальна академія танцю
 імені Серґа Лифаря»
 (Київ, Україна) daslta@ukr.net

СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ МОТИВАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ПІД ЧАС ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ З ХОРЕОГРАФІЇ

У статті було визначено та розглянуто ефективні стратегії мотивації здобувачів освіти під час проходження виробничої практики з хореографії. Обґрунтовано значення практичної діяльності у формуванні професійної зацікавленості майбутніх педагогів-хореографів, зокрема у результаті взаємодії з дитячими хореографічними колективами, реалізацію творчих завдань, відчуття професійної значущості та успішності. Визначено основні завдання виробничої практики хореографів, основними з яких є формування навичок аналізу навчально-виховної і репертуарної документації, розвиток практичних вмінь в організації навчально-виховного процесу в хореографічних колективах, заохочення до педагогічної роботи в дитячих хореографічних колективах. Виокремлено педагогічні умови, що сприяють активізації мотивації до професійної діяльності: активізація мотивації до самостійної роботи, заохочення до самоосвіти та розвиток волевої сфери здобувачів освіти. Зазначено, що значну роль у мотиваційному процесі відіграє підтримка з боку керівників практики та наставників, які коригують професійні дії та створюють умови для творчої самореалізації кожного практиканта. До ефективних стратегій мотивації віднесено наставництво, організацію рефлексивного супроводу, стимулювання творчої ініціативи, використання цифрових технологій, а також можливість подальшої співпраці з базою практики. Окремо розглянуто професійне портфоліо, як одну з перспективних технологій у сучасному освітньому середовищі, що сприяє формуванню внутрішньої мотивації здобувачів освіти. Зазначено, що у контексті виробничої практики з хореографії, портфоліо може включати відеозаписи репетицій і виступів, фотозвіти, авторські розробки хореографічних композицій, щоденники рефлексій та рецензії наставників. Поєднання цих підходів сприятиме формуванню внутрішньої мотивації у здобувачів освіти, розвитку професійної зацікавленості, творчої активності та відповідального ставлення до майбутньої професії. Запропоновані стратегії можуть стати основою для вдосконалення організації виробничої практики здобувачів спеціальності 024 «Хореографія» та підвищення її ефективності в контексті сучасних вимог до мистецької освіти.

Ключові слова: мотивація, педагогічна стратегія, здобувач вищої освіти, хореографія, практика.

Andrii DEMESHCHUK,

orcid.org/0009-0006-4043-3769

Associate Professor at the Department of Choreographic and Artistic Disciplines
 College of choreography art "Serge Lyfar Kyiv Municipal Academy of Dance"
 (Kyiv, Ukraine) daslta@ukr.net

MODERN STRATEGIES FOR MOTIVATING STUDENTS DURING CHOREOGRAPHY PRACTICE

The article identifies and considers effective strategies for motivating students during their internship in choreography. The importance of practical activity in forming the professional interest of future choreographer teachers is substantiated, in particular through interaction with children's choreographic groups, implementation of creative tasks, and a sense of professional significance and success. The main tasks of choreographers' internship are identified, the main of which are the formation of skills in analyzing educational and repertoire documentation, the development of practical skills in organizing the educational and educational process in choreographic groups, and the promotion of interest in pedagogical work in children's choreographic groups. The pedagogical conditions that contribute to the activation of motivation for professional activity are highlighted – activation of motivation for independent work, encouragement for self-education, and the development of the volitional sphere of students. It is noted that a significant role in the motivational process is played by support from practice managers and mentors, who not only correct professional actions, but also create conditions for the creative self-realization of each practitioner. Effective motivation strategies include mentoring, organizing reflective support, stimulating creative initiative, using digital technologies, as well as the possibility of further cooperation with the practice base. The professional portfolio is separately considered as one of the promising technologies in the modern educational environment, which contributes to the formation of internal motivation of education seekers. It is noted that in the context of production practice in choreography, the portfolio may include

video recordings of rehearsals and performances, photo reports, author's developments of choreographic compositions, reflection diaries, and mentor reviews. The combination of these approaches will contribute to the formation of internal motivation in education seekers, the development of professional interest, creative activity, and a responsible attitude to the future profession. The proposed strategies can become the basis for improving the organization of production practice for applicants for specialty 024 «Choreography» and increasing its effectiveness in the context of modern requirements for art education.

Key words: *motivation, pedagogical strategy, higher education student, choreography, practice.*

Постановка проблеми. Підготовка фахівців хореографів нового покоління передбачає ґрунтовне засвоєння теоретичних знань, а також формування широкого спектру практичних навичок, що є ключовими для професійної діяльності. Освітній процес має інтегративний характер і базується на поєднанні різних форм хореографічної активності, яке забезпечується ефективною взаємодією інформаційного та творчого компонентів навчання. Структура хореографічної підготовки в системі освіти охоплює широкий спектр форм навчально-пізнавальної діяльності майбутніх фахівців. Найпоширенішими серед них є лекційні та практичні заняття, самостійна та індивідуальна навчальна діяльність, консультації, а також різноманітні види практики, зокрема і виробнича. Саме під час проходження виробничої практики майбутній хореограф стикається з викликами реального освітнього процесу, що потребує не лише професійних знань, але і високого рівня внутрішньої мотивації, готовності до педагогічної взаємодії, рефлексії та самовдосконалення. У цьому контексті актуалізується потреба у розробці та впровадженні сучасних мотиваційних стратегій, здатних забезпечити цілеспрямовану підтримку здобувачів освіти під час практики, стимулювати їх професійну активність, відповідальність і зацікавленість у подальшому розвитку.

Аналіз досліджень. Особливості підготовки майбутніх хореографів протягом останніх років розглядалися в працях як вітчизняних, так і зарубіжних науковців. Наприклад, Т. Благова (2024) зауважила, що широкий спектр напрямів професійної діяльності хореографів обумовлює потребу у підготовці висококваліфікованих фахівців освітніх ступенів бакалавра та магістра в межах гуманітарної вищої освіти. Враховуючи багатоаспектність стратегічних завдань, закладених в освітній програмі, хореографічна освіта орієнтована на досягнення загальних цілей, серед яких професійна спрямованість здобувачів, здатність трансформувати набуті комплексні знання та практичні навички відповідно до специфіки діяльності педагога, виконавця, хореографа-постановника, менеджера і керівника творчого проекту. У статті Т. Зузяк, Т. Грінченко та О. Мацюк (2023) висвітлено вимоги підготовки майбутніх педагогів-хореографів до мистецько-педагогічної діяльності.

Практична підготовка здобувачів освіти спеціальності 024 «Хореографія» є обов'язковим компонентом, який має на меті набуття професійних компетентностей, а саме власних педагогічних і хореографічних навичок для подальшої професійної діяльності в закладах культури і освіти (Волчукова, Єфімова, Тіщенко, 2025). У свою чергу, зарубіжні науковці Х. Доу, Н. Лі та Л. Цзя зазначили, що надзвичайно важливими для професійної творчості хореографа є креативне та інноваційне мислення, адже саме ці когнітивні процеси лежать в основі створення оригінальних танцювальних постановок, розробки нових педагогічних стратегій та адаптації до сучасних мистецьких викликів. Цілеспрямоване формування таких якостей потребує як аудиторної роботи, так і системної діяльності в позааудиторному середовищі, що створює сприятливі умови для розкриття творчого потенціалу майбутнього педагога-хореографа (Dou, Li, Jia, 2021). У цьому контексті Н. Дудник та І. Терешко (2023) наголосили на важливості формування творчої індивідуальності майбутніх викладачів хореографії у процесі позааудиторної роботи. Автори встановили, що позааудиторна діяльність є невіддільною складовою їхньої професійної підготовки, яка сприяє розвитку творчого потенціалу та формуванню ключових професійних компетентностей, необхідних для успішної педагогічної діяльності.

У цьому контексті особливої ваги набуває питання мотивації здобувачів освіти до активної участі як в освітньому процесі, так і в інших формах діяльності. Вітчизняні науковці К. Кухар та Н. Білоус стверджують, що мотивація є досить складним явищем, оскільки воно переплітається з різними поняттями. На їхню думку мотивація є спонуканням до дії, складним психологічним процесом, що лежить в основі людської поведінки, або сукупністю внутрішніх і зовнішніх чинників, що спонукають людину до дії (Kukhar, Bilous, 2023).

На переконання І. Степанюк (2021), важливо розрізняти внутрішню та зовнішню мотивацію, оскільки вони по-різному впливають на навчальну активність здобувачів освіти. Дослідниця зазначає, що внутрішня мотивація не залежить від зовнішніх чинників і має тривалий характер, тоді

як зовнішня мотивація припиняється за відсутності зовнішніх стимулів. Вона підкреслює, що зовнішня мотивація здебільшого спрямована на досягнення винагороди, а внутрішня спонукає до вибору більш складних творчих завдань. Окремі особливості розвитку мотивації до професійного саморозвитку майбутніх бакалаврів хореографії в умовах освітнього середовища закладу вищої освіти розглянуті у праці В. Фрицюк та ін. (2023).

Незважаючи на наявність окремих напрацювань, мотиваційний аспект професійної підготовки майбутніх хореографів, зокрема в контексті проходження виробничої практики, залишається недостатньо висвітленим у наукових джерелах, що обумовлює потребу в подальшому дослідженні.

Мета статті – теоретично обґрунтувати ефективні стратегії мотивації здобувачів освіти під час проходження виробничої практики з хореографії.

Виклад основного матеріалу. Фахова підготовка хореографів є складним і тривалим процесом, що передбачає не тільки ґрунтовне оволодіння технічною майстерністю, але й опанування методик викладання дисциплін хореографічного циклу, а також формування загальнопедагогічних і спеціальних професійних умінь (Гриценко, Бородіна, 2025: 870). Досягнення високого рівня професійно-практичної підготовки майбутніх педагогів-хореографів тісно пов'язане з ефективною організацією педагогічних практик різних типів – як навчально-методичних, так і безпе-

рервних виробничих. Зміст кожного етапу хореографічної практики визначається відповідними програмами та інструктивно-методичними матеріалами, які розробляються викладачами спеціалізованої кафедри і затверджуються методичною та вченою радами закладу вищої освіти (Благова, 2024).

Ключовою метою виробничої практики є формування у студентів-практикантів цілісного уявлення про специфіку організації навчально-виховного процесу в дитячих хореографічних колективах. Такий вид практики спрямований на закріплення та поглиблення теоретичних знань і практичних навичок, набутих під час вивчення дисциплін хореографічного циклу, а також на розвиток умінь та професійних компетентностей, необхідних для ефективної роботи педагога-хореографа з дитячим творчим колективом (Виробнича практика в хореографічних колективах: програма та метод. рекомендації для здобувачів І рівня вищої освіти спец. 024 «Хореографія», 2021–2022).

Основні завдання виробничої практики наведено на рисунку 1.

У межах даного дослідження виробнича практика розглядається як професійна діяльність здобувача освіти в ролі керівника дитячого хореографічного колективу. Розглядаючи такий вид практики варто зауважити, що керівник дитячого хореографічного колективу має приділяти осо-

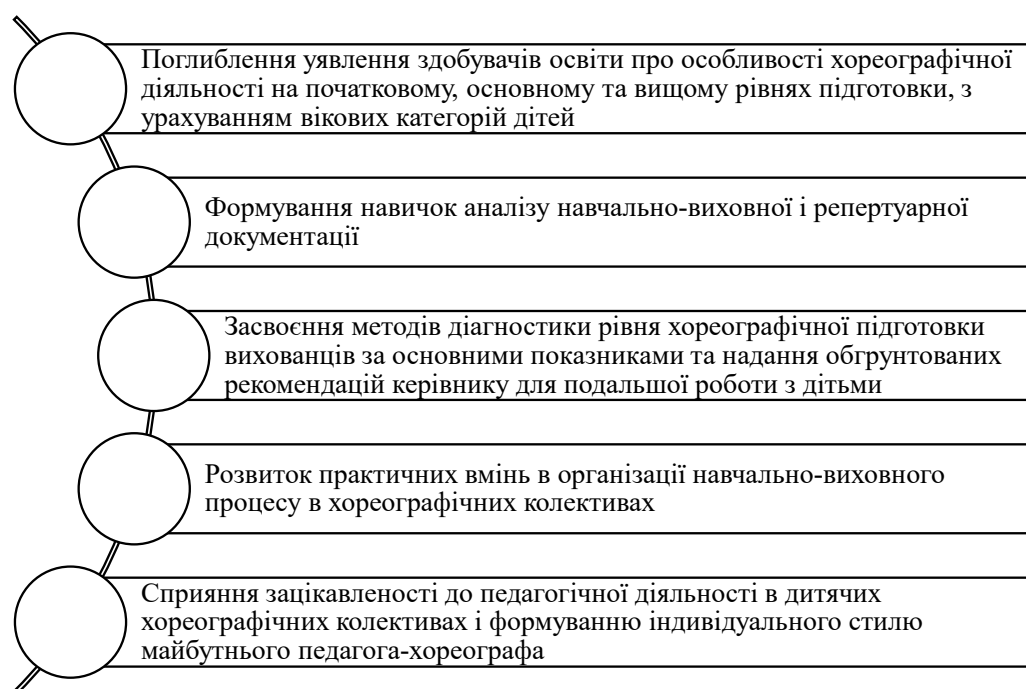

Рис. 1. Основні завдання виробничої практики хореографів

Джерело: власна розробка автора.

бливу увагу формуванню впевненості в собі у вихованців і вживати заходів для запобігання виникненню стресових ситуацій під час репетицій. Слід наголосити, що успішність дітей у хореографічному колективі значною мірою залежить від керівника, який не лише володіє необхідними професійними знаннями, але і вмє ефективно застосовувати їх у процесі навчально-тренувальної діяльності. Важливо, щоб педагог добре орієнтувався в методиці роботи з дітьми різного віку та розумів причини типових помилок, які часто трапляються на практиці. Педагогічна майстерність керівника хореографічного колективу виявляється в здатності ефективно організовувати навчально-тренувальний процес, забезпечуючи високий рівень розвитку та виховання учнів навіть за складних умов. Компетентний педагог-хореограф завжди знаходить влучну відповідь на будь-яке запитання та вмє реалізувати індивідуальний підхід до кожного вихованця (Лань, Кшен, Іванова, 2022: 57).

У процесі безпосередньої роботи з дітьми здобувачі хореографічної освіти мають можливість як застосувати здобуті знання, так і відчуті професійну значущість власної діяльності. Саме через позитивний досвід взаємодії із вихованцями, успішну реалізацію творчих задумів та участь у постановці танцювальних композицій, майбутні хореографи починають усвідомлювати свою роль як педагогів і митців.

Важливим у контексті активізації професійної мотивації здобувачів освіти під час проходження ними практики є виконання певних педагогічних умов (табл. 1).

Таким чином, активізація мотивації здобувачів хореографічної освіти передбачає розвиток високого рівня самосвідомості, самоорганізації і

професійної мотивації, що відображає здатність здобувача освіти як до формулювання власних освітніх цілей і планування навчального процесу, так і до опанування та реалізації різноманітних форм самостійної діяльності (Короткевич, 2021).

З огляду на це, доцільно акцентувати увагу на стратегічній меті системи професійної підготовки майбутніх педагогів-хореографів, яка полягає у створенні умов для їхнього неперервного особистісного та професійного розвитку, формування внутрішньої потреби в саморозвитку та самореалізації у мистецько-педагогічній діяльності. Досягнення цієї мети можливе завдяки впровадженню ефективних мотиваційних стратегій, які реалізуються, зокрема, у процесі проходження виробничої практики. Йдеться про поетапну реалізацію тактичних цілей підготовки, розроблення та застосування системи соціальних і професійних стимулів, що сприяють актуалізації інтересу студентів до педагогічної діяльності та розвитку потреби у фаховому вдосконаленні. Особливе значення має створення освітнього середовища, яке забезпечує гармонійне поєднання особистісного та професійного зростання майбутнього педагога-хореографа, з акцентом на творчість, відповідальність та ініціативність (Фрицюк, Пахольчак, Фрицюк, 2023: 82).

Значну роль у мотиваційному процесі відіграє підтримка з боку керівників практики та наставників, які не лише коригують професійні дії, але і створюють умови для творчої самореалізації кожного практиканта. Важливо також, аби практика включала можливості для здобувачів освіти продемонструвати авторський підхід у створенні елементів занять, підборі музичного супроводу, використанні сучасних стилів і прийомів (Хендрик, Макарова, 2025: 132). Це сприяє формуванню

Таблиця 1

Педагогічні умови активізації мотивації здобувачів освіти

Умова	Опис
Активізація мотивації до самостійної роботи	Передбачає створення освітнього середовища, в якому здобувачі освіти мають змогу не лише визначати особисті цілі та проєктувати власні професійні траєкторії, але й опановувати різні форми та технології самостійної діяльності. Важливим чинником у цьому процесі є формування позитивної установки на продуктивну навчальну самостійність, розвиток навичок самопланування, саморегуляції та самоуправління
Заохочення до самоосвіти	Підтримка інтересу до самоосвітньої діяльності сприяє формуванню майбутнього фахівця, здатного до постійного самовдосконалення, підвищення кваліфікації, реалізації професійних та особистісних цілей
Розвиток вольової сфери здобувачів освіти	У цьому контексті такі якості як цілеспрямованість, самодисципліна, рішучість, мобільність та ініціативність, є показниками здатності до самоорганізації і мають активно формуватися в процесі занять фахового спрямування

Джерело: власна розробка автора.

Рис. 2. Ефективні стратегії мотивації здобувачів освіти під час проходження виробничої практики з хореографії

Джерело: власна розробка автора.

індивідуального стилю педагогічної взаємодії, що є ключовою характеристикою професійної ідентичності педагога-хореографа.

З урахуванням сучасних педагогічних підходів було виокремлено низку стратегій, які сприяють підвищенню мотивації здобувачів освіти до активної та усвідомленої участі у виробничій практиці з хореографії (рис. 2).

Успішна реалізація стратегій мотивації, спрямованих на розвиток самостійності та ініціативності, передбачає створення умов для активного занурення здобувачів освіти у вивчення історико-теоретичних, художньо-інтерпретаційних і методичних аспектів хореографії. Під час проходження виробничої практики здобувачі мають змогу застосовувати набуті знання та ініціювати власні дослідження, інтерпретації, виконавські рішення тощо. Майбутні хореографи повинні не лише орієнтуватися у творчих досягненнях представників різних хореографічних шкіл, жанрів та стилів, але і вміти передавати ці знання в процесі виконавсько-педагогічної діяльності. Особливе значення в цьому контексті має розвиток фантазії, художнього бачення та імпровізаційних умінь,

які, у свою чергу, базуються на глибоких фахових знаннях, емоційно-інтелектуальній гнучкості та інтуїції (Максименко, 2020: 171). Саме виробнича практика, що передбачає живу взаємодію з хореографічним матеріалом і колективом, створює максимально сприятливі умови для виявлення творчого потенціалу майбутнього педагога та стимулює мотивацію до постійного професійного самовдосконалення.

Однією з ефективних форм активізації мотивації здобувачів освіти під час виробничої практики є підготовка інноваційного творчого проєкту. У процесі його реалізації здобувачі освіти самостійно створюють концепцію майбутнього виступу, пишуть сценарій, добирають музичний супровід, проводять репетиції із потенційними виконавцями, наприклад з дітьми. Такий формат роботи дозволяє майбутнім хореографам на практиці ознайомитися з реальними психолого-педагогічними викликами та шукати особистісно-орієнтовані шляхи їх подолання. Окрім того, участь у творчих проєктах сприяє формуванню здатності працювати в команді, реалізовувати індивідуальні ідеї з урахуванням загальної концепції вистави

(Хващевська, Котов, 2024: 67). Колективна діяльність у рамках практики забезпечує конструктивну взаємодію між здобувачами освіти, педагогами-наставниками й учнями, що створює потужне мотиваційне підґрунтя.

Перспективною технологією у сучасному освітньому середовищі, яка сприяє формуванню внутрішньої мотивації здобувачів освіти, є впровадження до виробничої практики механізму професійного портфоліо. Такий підхід забезпечує можливість здійснювати рефлексивний аналіз, оцінювання та самооцінювання теоретичної і практичної підготовки здобувачів освіти, а також дозволяє визначити рівень сформованості їхньої професійної майстерності (Зузяк, Грінченко, Мацюк, 2023: 88). Професійне портфоліо стимулює здобувачів до усвідомлення власної динаміки розвитку, сприяє формуванню відповідальності за результати навчання та практики, а також розвиває здатність до критичного аналізу своєї творчої діяльності. У рамках виробничої практики в дитячому хореографічному колективі, портфоліо може включати відеозаписи репетицій і виступів, фотозвіти, авторські розробки хореографічних постановок, щоденники рефлексій і рецензії наставників.

Таким чином, поєднання всіх вищенаведених підходів може сприяти формуванню внутрішньої мотивації здобувачів хореографічної освіти, розвитку у них професійної зацікавленості, творчої активності та відповідального ставлення до майбутньої професії.

Висновки. Виробнича практика майбутніх хореографів є невіддільною складовою процесу підготовки висококваліфікованих фахівців у системі вищої освіти України. Під час практики здобувачі освіти мають змогу не тільки поглибити теоретичні знання, але і закріпити їх через практичну діяльність, освоївши навички педагогічної роботи, балетмейстерського мистецтва та виконавської майстерності. Мотивація в умовах практичної підготовки здобувачів освіти потребує комплексного підходу, що поєднує як індивідуалізацію завдань, так і створення умов для творчої самореалізації. До ефективних стратегій ефективної мотивації майбутніх хореографів було віднесено надання свободи у створенні власних постановок і номерів, організацію рефлексивного супроводу, використання цифрових технологій, можливість подальшої співпраці з базою практики. Таким чином, впровадження стратегій, що спрямовані на створення емоційно позитивного, творчого та підтримувального середовища, дозволяє активізувати інтерес здобувачів освіти до майбутньої професії, підвищити рівень їх професійної самооцінки та закласти фундамент для формування педагогічного стилю, який відповідає сучасним вимогам до роботи в системі мистецької освіти.

Перспективним видається більш детальне вивчення застосування цифрових і мультимедійних технологій як засобів підвищення залученості та творчої ініціативи здобувачів хореографічної освіти під час виробничої практики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Благова Т. Сучасна хореографічно-педагогічна освіта в Україні: виклики сьогодення і перспективи розвитку. *Художні практики та мистецька освіта у кроскультурному просторі сучасності* : матеріали VII Всеукр. наук.-практ. конф., (м. Полтава, 9–10 жовтня 2024 р.). Полтава : 2024. С. 13–16. URL: https://kultart.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/12/Zb_rnyk_konf_2024_Poltava.pdf#page=13 (дата звернення: 13.07.2025).
2. Виробнича практика в хореографічних колективах: програма та метод. рекомендації для здобувачів I рівня вищої освіти спец. 024 «Хореографія» / уклад. О. Мартиненко. Бердянськ, 2021–2022. 37 с. URL: https://old.bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2021/10/Vyrobnycha-praktyka_024_4dena.pdf (дата звернення: 13.07.2025).
3. Волчукова В., Єфімова О., Тіщенко О. Практична підготовка здобувачів магістерського рівня вищої освіти спеціальності 024 «Хореографія»: специфіка в умовах воєнного стану. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*. 2025. Т. 82, № 1. С. 67–73. DOI: <https://doi.org/10.28925/1609-8595.2025.1.6> (дата звернення: 13.07.2025).
4. Гриценко О. Е., Бородіна Т. М. Професійна підготовка майбутніх учителів-хореографів у системі вищої педагогічної освіти. *Вісник науки та освіти*. 2025. № 3 (33). С. 868–876. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-3\(33\)-868-876](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-3(33)-868-876) (дата звернення: 13.07.2025).
5. Дудник Н. В., Терешко І. Г. Формування творчої індивідуальності майбутніх учителів хореографії у процесі позааудиторної роботи. *Академічні візії*. 2023. № 22. URL: <https://www.academy-vision.org/index.php/av/article/view/497> (дата звернення: 13.07.2025).
6. Зузяк Т. П., Грінченко Т. Д., Мацюк О. М. До питання фахової підготовки майбутнього вчителя хореографії: професіографічний підхід. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова*. 2023. № 29. С. 85–91. DOI: <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series14.2023.29.11>
7. Короткевич К. Формування умінь навчальної самоорганізації майбутніх викладачів хореографічних дисциплін: педагогічні принципи та умови. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*. 2021. № 4. С. 68–75. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NPO_2021_4_10 (дата звернення: 13.07.2025).
8. Лань О., Кшен К., Іванова Я. Особливості педагогічної роботи керівника зразкового хореографічного колективу. *Молодий вчений*. 2022. № 8 (108). С. 55–58. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2022-8-108-13> (дата звернення: 13.07.2025).

9. Максименко В. Особливості формування художньо-творчого досвіду в системі фахової підготовки майбутнього вчителя хореографії. *Молодь і ринок*. 2020. № 6–7 (185–186). С. 167–172. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2020.225801> (дата звернення: 13.07.2025).
10. Степанюк І. В. Особливості формування творчого потенціалу майбутнього вчителя хореографії. *Академічні студії*. 2021. № 1. С. 80–86. DOI: <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2021.1.11> (дата звернення: 13.07.2025).
11. Фрицюк В. А., Пахольчак Є. С., Фрицюк В. М. Розвиток мотивації професійного саморозвитку майбутніх бакалаврів хореографії в освітньому середовищі закладу вищої освіти. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова*. 2023. № 29. С. 77–84. DOI: <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series14.2023.29.10> (дата звернення: 13.07.2025).
12. Хващевська О., Котов В. Теоретичні аспекти розвитку вищої хореографічно-педагогічної освіти в Україні. Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти. 2024. № 20. С. 64–73. DOI: <https://doi.org/10.31865/2414-9292.20.2023.296628> (дата звернення: 13.07.2025).
13. Хендрик О., Макарова І. Особливості підготовки хореографів у закладах вищої освіти: український та світовий досвід. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2025. № 3 (84). С. 131–139. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/84-3-19> (дата звернення: 13.07.2025).
14. Dou X., Li H., Jia L. The linkage cultivation of creative thinking and innovative thinking in dance choreography. *Thinking Skills and Creativity*. 2021. No. 41. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.tsc.2021.100896> (дата звернення: 13.07.2025).
15. Kukhar K. I., Bilous N. V. Factors Affecting Motivation in Learning Classical Dance: An Empirical Study. *Rupkatha Journal on Interdisciplinary Studies in Humanities*. 2023. Vol. 15, No. 2. DOI: <https://doi.org/10.21659/rupkatha.v15n2.10> (дата звернення: 13.07.2025).

REFERENCES

1. Blahova T. (2024) Suchasna khoreohrafichno-pedahohichna osvita v Ukraini: vyklyky sohodennia i perspektyvy rozvytku. [Modern choreographic and pedagogical education in Ukraine: challenges of the present and prospects for development]. *Khudozhni praktyky ta mystetska osvita u kroskulturnomu prostori suchasnosti : materialy VII Vseukr. nauk.-prakt. konf.* Poltava. P. 13–16. URL: https://kultart.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/12/Zb_rnyk_konf_2024_Poltava.pdf#page=13 [in Ukrainian].
2. Martynenko O. (2021–2022) Vyrobnycha praktyka v khoreohrafichnykh kolektyvakh: prohrama ta metod. rekomendatsii dlia zdobuvachiv I rivnia vyshchoi osvity spets. 024 “Khoreohrafiia”. [Production practice in choreographic groups: program and method. recommendations for applicants of the 1st level of higher education, specialty 024 “Choreography”]. Berdiansk: Berdianskyi derzhavnyi pedahohichnyi universytet. 37 p. URL: https://old.bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2021/10/Vyrobnycha-praktyka_024_4denna.pdf [in Ukrainian].
3. Volchukova V., Yefimova O., Tishchenko O. (2025) Praktychna pidhotovka zdobuvachiv mahisterskoho rivnia vyshchoi osvity spetsialnosti 024 “Khoreohrafiia”: spetsyfika v umovakh voiennoho stanu. [Practical training of applicants for the master's level of higher education in the specialty 024 “Choreography”: specifics in conditions of martial law]. *Neperervna profesiina osvita: teoriia i praktyka*. 82(1). 67–73. DOI: <https://doi.org/10.28925/1609-8595.2025.1.6> [in Ukrainian].
4. Hrytsenko O.E., Borodina T.M. (2025) Profesiina pidhotovka maibutnikh uchyteliv-khoreohrafov u systemi vyshchoi pedahohichnoi osvity. [Professional training of future teachers-choreographers in the system of higher pedagogical education]. *Visnyk nauky ta osvita*. 3(33). 868–876. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-3\(33\)-868-876](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-3(33)-868-876) [in Ukrainian].
5. Dudnyk N. V., Tereshko I. H. (2023) Formuvannia tvorchoi indyvidualnosti maibutnikh uchyteliv khoreohrafiu u protsesi pozaudytnoi roboty. [Formation of creative individuality of future teachers of choreography in the process of extracurricular work]. *Akademichni vizii*. 22. URL: <https://www.academy-vision.org/index.php/av/article/view/497> [in Ukrainian].
6. Zuziak T.P., Hrinchenko T.D., Matsiuk O.M. (2023) Do pytannia fakhovoi pidhotovky maibutnoho vchytelia khoreohrafi: profesiografichni pidkhidi. [On the issue of professional training of future teachers of choreography: a professioniographic approach]. *Naukovyi chasopys Ukrainського derzhavnoho universytetu imeni Mykhaila Drahomanova*. 29. 85–91. DOI: <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series14.2023.29.11> [in Ukrainian].
7. Korotkevych K. (2021) Formuvannia umin navchalnoi samoorganizatsii maibutnikh vykladachiv khoreohrafichnykh dystsyplin: pedagogichni pryntsyipy ta umovy. [Formation of skills of educational self-organization of future teachers of choreographic disciplines: pedagogical principles and conditions]. *Neperervna profesiina osvita: teoriia i praktyka*. 4. 68–75. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NPO_2021_4_10 [in Ukrainian].
8. Lan O., Kshen K., Ivanova Ya. (2022) Osoblyvosti pedahohichnoi roboty kerivnyka zrazkovoho khoreohrafichnoho kolektyvu. [Peculiarities of the pedagogical work of the head of an exemplary choreographic collective]. *Molodyi vchenyi*. 8(108). 55–58. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2022-8-108-13> [in Ukrainian].
9. Maksymenko V. (2020) Osoblyvosti formuvannia khudozhno-tvorchoho dosvidu v systemi fakhovoi pidhotovky maibutnoho vchytelia khoreohrafi. [Peculiarities of the formation of artistic and creative experience in the system of professional training of a future choreography teacher]. *Molod i rynek*. 6–7(185–186). 167–172. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2020.225801> [in Ukrainian].
10. Stepaniuk I. V. (2021) Osoblyvosti formuvannia tvorchoho potentsialu maibutnoho vchytelia khoreohrafi [Peculiarities of the formation of the creative potential of a future choreography teacher]. *Akademichni studii*. 1. 80–86. DOI: <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2021.1.11> [in Ukrainian].
11. Frytsiuk V. A., Pakholchak Ye. S., Frytsiuk V. M. (2023) Rozvytok motyvatsii profesiinoho samorozvytku maibutnikh bakalavriv khoreohrafi v osvitnomu sere dovyskhi zakladu vyshchoi osvity. [Development of motivation for professional self-development of future bachelors of choreography in the educational environment of a higher education institution].

Naukovyi chasopys Ukrainskoho derzhavnoho universytetu imeni Mykhaila Drahomanova. 29. 77–84. DOI: <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series14.2023.29.10> [in Ukrainian].

12. Khvashchevska O., Kotov V. (2024) Teoretychni aspekty rozvytku vyshchoi khoreorafichno-pedahohichnoi osvity v Ukraini. [Theoretical aspects of the development of higher choreographic and pedagogical education in Ukraine]. Profesionalizm pedahoha: teoretychni y metodychni aspekty. 20. 64–73. DOI: <https://doi.org/10.31865/2414-9292.20.2023.296628> [in Ukrainian].

13. Khendryk O., Makarova I. (2025) Osoblyvosti pidhotovky khoreohrafov u zakladykh vyshchoi osvity: ukrainskyi ta svitovyi dosvid. [Peculiarities of training choreographers in higher education institutions: Ukrainian and world experience]. Aktualni pytannia humanitarnykh nauk. 3(84). 131–139. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/84-3-19> [in Ukrainian].

14. Dou X., Li H., Jia L. (2021) The linkage cultivation of creative thinking and innovative thinking in dance choreography. Thinking Skills and Creativity. 41. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.tsc.2021.100896>

15. Kukhar K. I., Bilous N. V. (2023) Factors Affecting Motivation in Learning Classical Dance: An Empirical Study. Rupkatha Journal on Interdisciplinary Studies in Humanities. 15(2). DOI: <https://doi.org/10.21659/rupkatha.v15n2.10>